

**Powiatowy Urząd Pracy
w Cieszynie
ul. Kochanowskiego 8
43 – 400 Cieszyn**

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W CIESZYNI**

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE CIESZYŃSKIM
W I PÓŁROCZU 2010 ROKU**

Cieszyn, 15 października 2010r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	5
1.1 Charakterystyka bezrobocia w powiecie cieszyńskim	6
1.2 Struktura bezrobocia wg zawodów.....	7
1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów.....	8
2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	10
3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	12
WNIOSKI	16

WSTĘP

Bezrobocie jako stały element gospodarki wolnorynkowej jest jednym z głównych problemów społecznych istotnych dla rozwoju powiatu cieszyńskiego. Obecnie szczególną uwagę należy poświęcić na dostosowanie systemu kształcenia do zmieniającego się zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje zasobów ludzkich. Realizowanie tego zamierzenia wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy.

W tym celu opracowano w Departamencie Rynku Pracy MGiP metodologię wyodrębniania zawodów deficytowych i nadwyżkowych. MZDiN jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na prace i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz. Dane te stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemu szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Celem opracowania jest systematyczne obserwowanie zjawisk zachodzących na cieszyńskim rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowaniu na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów takich jak szkolenia bezrobotnych, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe itp.

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Opracowanie raportu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli:

1. Określić kierunki i natężenie zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy (powiat cieszyński),
2. Stworzyć bazę informacyjną dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym (powiat cieszyński),
3. Określić odpowiednie kierunki szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
4. Usprawnić poradnictwo zawodowe poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
5. Ułatwić realizację programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Głównymi użytkownikami monitoringu są:

- powiatowe i wojewódzkie Urzędy Pracy,
- Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej,
- Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, w tym Międzyresortowy Zespół do Prognozowania Popytu na Pracę,
- Władze oświatowe wszystkich szczebli (MENiS, kuratoria oświaty),
- Dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek naukowo-badawczych,
- Instytucje szkoleniowe,
- Inne zainteresowane organy rządowe, samorządowe oraz organizacje społeczno-polityczne.

Źródłem informacji do opracowania niniejszego raportu są:

- Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 – *„Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za I półrocze 2010 roku”* oraz
- Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 – *„Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za I półrocze 2010 roku”*

Monitoring dotyczy 30 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 392 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) oraz 1707 zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonej do stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania. Ponadto przy monitoringu należy uwzględnić również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

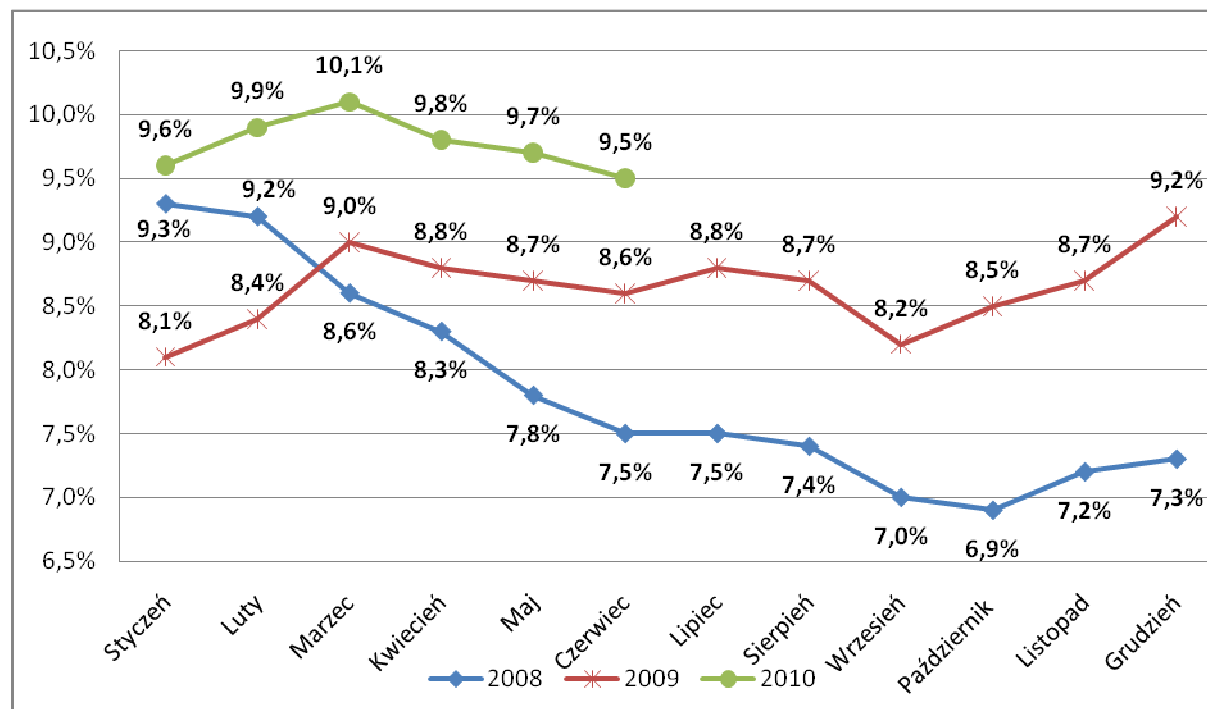
Metodologia opracowania. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych została opracowana na podstawie 40 najliczniejszych zawodów w oparciu o następujące tablice:

- ✓ Bezrobotni wg zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2010 roku,
- ✓ Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2010 roku,
- ✓ Oferty pracy według zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2010 roku,
- ✓ Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2010 roku,
- ✓ Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2010 roku,

1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Stopa bezrobocia na koniec czerwca 2010 roku w powiecie cieszyńskim wyniosła 9,5% (6 253 osoby zarejestrowane w PUP) i była niższa niż stopa całego kraju – 11,6%. W stosunku do czerwca 2009 roku wzrosła o 0,9 punktu procentowego i jest jednocześnie wyższa o 2 punkty procentowe niż w czerwcu 2008 roku.

Wykres nr 1. Stopa bezrobocia w powiecie cieszyńskim na przestrzeni 2008, 2009 i I połowie 2010 roku

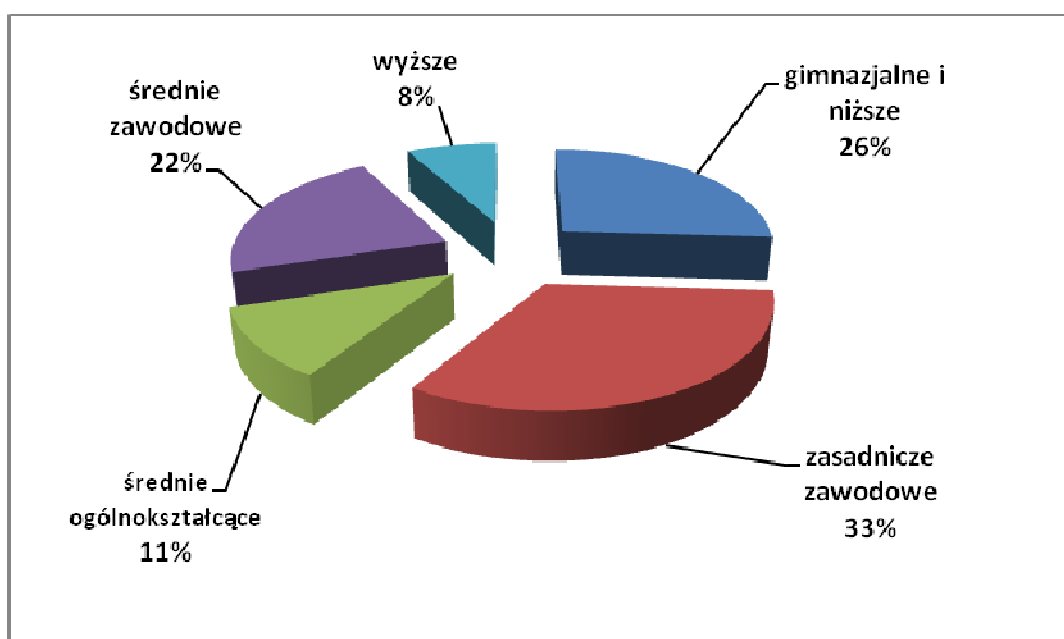

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

1.1 Charakterystyka bezrobocia w powiecie cieszyńskim

Wśród osób bezrobotnych z terenu powiatu cieszyńskiego najczęściej posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – 33% . Na wysokim poziomie utrzymuje się również udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 26%. Trzecią najliczniejszą grupę tworzą osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 22%. Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowią 11% ogółu bezrobotnych. Najmniejszy odsetek w strukturze bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym – 8%.

Wykres nr 2. Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie cieszyńskim (stan na 30.06.2010 roku)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

Ponad połowę bezrobotnych stanowią kobiety (51%). Osoby do 25 roku życia stanowią 23,3%, a osoby powyżej 50 roku życia – 20,4%. Osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy stanowiły na koniec czerwca 2010 roku 24% z czego 53% to kobiety.

1.2 Struktura bezrobocia wg zawodów

Charakterystyka bezrobocia wymaga szczegółowego zbadania struktury bezrobotnych pod względem posiadanego zawodu. Dzięki temu możliwe będzie wykazanie zawodów, które posiada duża liczba bezrobotnych.

Tabela nr 1. Najliczniejsze zawody osób zarejestrowanych w PUP Cieszyn w I półroczu 2010 roku (stan na 30.06.2010r.)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób	Kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"000000"	Bez zawodu	841	460	13,4
2	"522107"	Sprzedawca	432	389	6,9
3	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	237	194	3,8
4	"512201"	Kucharz	208	157	3,3
5	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	162	127	2,6
6	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	160	0	2,6
7	"311502"	Technik mechanik	144	11	2,3
8	"743304"	Krawiec	129	123	2,1
9	"722204"	Ślusarz	112	7	1,8
10	"712102"	Murarz	107	4	1,7
11	"512202"	Kucharz małej gastronomii	100	57	1,6
12	"741201"	Cukiernik	95	88	1,5
13	"914103"	Robotnik gospodarczy	89	27	1,4
14	"311204"	Technik budownictwa	87	18	1,4
15	"512302"	Kelner	76	60	1,2
Pozostałe			3274	1311	52,4
Razem			6253	3033	100

W powyższej tabeli przedstawiono zawody, które były najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie na koniec czerwca 2010 roku. Pomijając bardzo dużą grupę osób „bez zawodu” liczącą 841 osób, które nie ukończyły żadnej szkoły ponadgimnazjalnej, bądź ukończyły liceum ogólnokształcące, najczęściej występującymi są zawody uzyskiwane po zakończeniu nauki na poziomie zasadniczym zawodowym oraz na poziomie średnim zawodowym. Do tych pierwszych należą m.in. sprzedawca, kucharz, mechanik samochodów osobowych, krawiec, ślusarz, murarz, cukiernik oraz kelner.

W drugiej grupie najwięcej osób zdobyło zawód asystenta ekonomicznego, technika żywienia i gospodarstwa domowego, technika mechanika oraz technika budownictwa. Najczęściej spotykanym zawodem wymagającym uzyskania wyższego wykształcenia jest zawód pedagoga (reprezentowany przez 52 osoby znalazł się na 23 miejscu w rankingu).

Wśród tegorocznych absolwentów najwięcej zarejestrowanych jest osób bez zawodu (62 osoby), z których większość to osoby, które ukończyły szkoły ogólnokształcące. Poza tą grupą najwięcej zarejestrowanych absolwentów reprezentowało zawody: asystenta ekonomicznego, technika mechanika, technika żywienia i gospodarstwa domowego.

Wśród osób długotrwale bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z zawodem sprzedawcy, kucharza, asystenta ekonomicznego, ślusarza a także osoby bez zawodu.

1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów

W celu zaobserwowania tendencji obecnie panujących na lokalnym rynku pracy konieczne jest zwrócenie uwagi na istotną kwestię jaką jest napływ bezrobotnych na przestrzeni I półroczu 2010 roku. Uzyskamy w ten sposób pełniejszy obraz zjawiska bezrobocia i jego struktury w badanym okresie.

Tabela nr 2. Napływ (ilość rejestracji) bezrobotnych wg zawodów w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2010 roku (stan na 30.06.2010r.)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"000000"	Bez zawodu	863	411	16,5
2	"522107"	Sprzedawca	269	241	5,1
3	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	208	203	4,0
4	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	160	112	3,1
5	"512201"	Kucharz	157	88	3,0
6	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	156	0	3,0
7	"311502"	Technik mechanik	113	8	2,2
8	"743304"	Krawiec	101	98	1,9
9	"311204"	Technik budownictwa	88	18	1,7
10	"712102"	Murarz	87	1	1,7
11	"512201"	Kucharz małej gastronomii	86	45	1,6
12	"742204"	Stolarz	77	0	1,5
13	"722204"	Ślusarz	70	2	1,3
14	"741201"	Cukiernik	65	59	1,2
15	"514102"	Fryzjer	62	60	1,2
Pozostałe			2667	1200	51,0
Razem			5229	2546	100

Sytuacja napływu bezrobotnych wg zawodów nie zmieniła się zasadniczo w porównaniu do pierwszego półroczu 2009 roku. Największą grupę osób bezrobotnych, które rejestrowały się

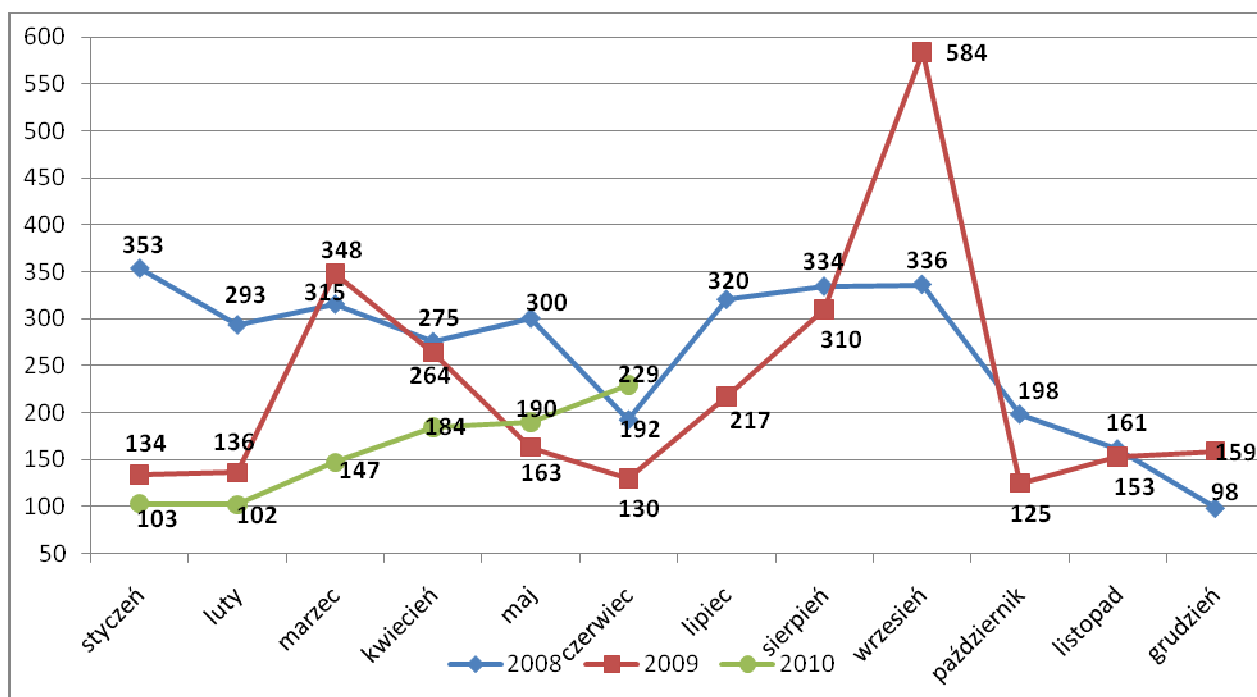
w ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2010r. stanowią osoby bez zawodu - 863 (16,5%). Osoby posiadające zawód sprzedawcy stanowią 5,1%. Duży jest też napływ osób z wykształceniem technik ekonomista bo około 4% ogółu osób rejestrujących się.

Wśród absolwentów najwięcej rejestrujących się nie posiada zawodu (19,8%). Część z nich planuje dalszą naukę w systemie dziennych i pozostaje w rejestrze osób bezrobotnych tylko do dnia jej rozpoczęcia. Decyzja o rejestracji młodzieży wynika z braku pewności czy dostaną się na studia dzienne, dlatego bywa częstą rejestracją bierną. Dalej pojawiają się przede wszystkim osoby, które zdobyły wykształcenie średnie zawodowe – technik ekonomista, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik mechanik, handlowiec oraz zasadnicze zawodowe – kucharz małej gastronomii, sprzedawca, fryzjer, mechanik samochodów osobowych.

2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Analiza popytu na pracę stanowi kolejny element prezentowanego rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dostarcza cennych informacji o rynku pracy zarówno jego uczestnikom, jak i instytucjom, których działania są z nim powiązane bądź mają na niego wpływ, tj. samorządowi i instytucjom oświatowym.

Wykres nr 3. Liczba ofert pracy w powiecie cieszyńskim na przestrzeni 2008, 2009 i I połowie 2010 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

Tabela nr 3. Oferty pracy wg zawodów w powiecie cieszyńskim w 2010 roku (stan na 30.06.2010r.)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2010 roku
1	"914103"	Robotnik gospodarczy	84
2	"931301"	Robotnik budowlany	69
3	"522107"	Sprzedawca	52
4	"828490"	Pozostali monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych	23
5	"743304"	Krawiec	21
6	"712501"	Meliorant	20
7	"512302"	Kelner	19
8	"515902"	Pracownik ochrony osób i mienia	19
9	"811102"	Operator koparek i zwałowarek	18
10	"512201"	Kucharz	17

11	"832101"	Kierowca samochodu osobowego	17
12	"419101"	Pracownik biurowy	16
13	"712202"	Betoniarz - zbrojarz	15
14	"713302"	Tynkarz	15
15	"713401"	Monter izolacji budowlanych	15
Pozostałe oferty			535
Razem			955

W porównaniu do pierwszego półroczu 2009 roku o 199 miejsc zmniejszyła się ilość wolnych stanowisk zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie.

W 2009r. nastąpił bardzo duży wzrost zapotrzebowania na osoby nie posiadające wysokich kwalifikacji zawodowych. Sytuacja ta widoczna jest też w pierwszym półroczu 2010 roku. Najwięcej ofert wpłynęło na stanowiska robotnika gospodarczego, sprzedawcę, pracowników produkcyjnych oraz na różnorakie stanowiska sektora budowlanego, którego sezonowy charakter rokrocznie powoduje zgłaszanie wolnych miejsc zatrudnienia w miesiącach wiosennych. Nastąpił jednak dalszy spadek ich ilości w porównaniu do ubiegłego roku. W wyniku powodzi, która nawiedziła również powiat cieszyński pojawiły się oferty pracy na stanowiska robotników gospodarczych oraz meliorantów. Pracownicy ci, byli zatrudniani w ramach robót publicznych, a ich praca ma charakter sezonowy i subsydiowany.

Można zauważyć również spadek ilości ofert pracy w branży gastronomicznej, która odgrywa dużą rolę w powiecie cieszyńskim. Na stanowiska kucharzy, pomocy kuchennych, kelnerów i barmanów wpłynęło łącznie zapotrzebowanie na 57 stanowiska (o 42 mniej niż w analogicznym okresie 2009 roku). W odróżnieniu do poprzednich lat w 2010 roku wpłynęły zaledwie oferty na 9 kierowców samochodu ciężarowego, świadczy to o sytuacji całej branży transportowej, również wakaty na stanowiska administracyjne nie były zgłaszane tak często jak to miało miejsce w latach 2007-2009. Ogólny spadek ilości zgłaszanych miejsc pracy znalazł odzwierciedlenie w mniejszej ilości ofert pracy w konkretnych zawodach.

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Poniższą analizę przeprowadzono w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, który został wyliczony na podstawie wzoru.

Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,l}^k$)

$$W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

\bar{O}_l^k , \bar{B}_l^k są określone wzorami (1) i (2)

$$\bar{O}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 O_i^k}{12} \quad (1)$$

$$\bar{B}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 B_i^k}{12} \quad (2)$$

gdzie:

O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie k

B_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w i-tym miesiącu w zawodzie k

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Analizując sporządzony raport można zauważyć, iż spora grupa zawodów – 68, osiągnęła wskaźnik określony jako maksymalny. Po szczegółowych badaniach wynika, iż taką wartość wskaźnika przyjmują te zawody, w których w minionym roku zgłoszono oferty pracy, natomiast nie odnotowano w ewidencji bezrobotnych osób zarejestrowanych posiadających wymieniony zawód. Należy więc przyjąć, że są to zawody deficytowe.

Wśród 68 grup zawodów, które osiągnęły wskaźnik maksymalny znalazły się również takie, na które w ciągu roku wpłynęła tylko jedna oferta pracy, a także nie było osób zarejestrowanych

legitymujących się takim zawodem. W związku z tym nie należy traktować ich jako zawody deficytowe. Zgodnie z zaleceniami nie zostały one ujęte w tabeli.

Tabela nr 4. Zestawienie zawodów deficytowych w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2010 roku wg wskaźnika intensywności deficytu zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	"828490"	Pozostali monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych	3,83	0	MAX
2	"713401"	Monter izolacji budowlanych	2,5	0	MAX
3	"811102"	Operator koparek i zwałowarek	3	0,17	18
4	"821107"	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	1,83	0,17	11
5	"712501"	Meliorant	3,33	0,33	10
6	"931201"	Kopacz	1,67	0,17	10
7	"721203"	Spawacz	1,33	0,17	8,00
8	"712202"	Betoniarz-zbrojarz	2,5	0,5	5
9	"713302"	Tynkarz	2,5	0,5	5
10	"721304"	Błacharz budowlany	1,17	0,33	3,5
11	"713101"	Dekarz	1,5	0,5	3
12	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób	3,17	1,5	2,11
13	"214203"	Inżynier budownictwa	1,5	0,83	1,8
14	"931301"	Robotnik budowlany	11,5	7,67	1,5
15	"914103"	Robotnik gospodarczy	14	9,67	1,44

Pierwsze miejsce w tabeli zawodów deficytowych zajmują pozostali monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych. Pod tym kodem zawodu rejestrowane są oferty na stanowiska produkcyjne w różnych zakładach. Pomimo braku osób bezrobotnych legitymujących się takim zawodem nie ma trudności w ich realizacji, gdyż od kandydatów na przyszłych pracowników nie

wymaga się żadnych kwalifikacji zawodowych, a jedynie doświadczenia zawodowego w pracy na linii produkcyjnej.

Dalej pośród zawodów deficytowych wyróżnia się cała grupa zawodów sektora budowlanego: monterzy izolacji budowlanych, betoniarze-zbrojarze, tynkarze, blacharze budowlani, dekarze oraz robotnicy budowlani. Pomimo kierowania na te stanowiska osób, które posiadają doświadczenie zawodowe czy ukończoną szkołę o profilu budowlanym, oferty te są trudne w realizacji, gdyż pracodawcy poszukują osób z wysokimi kwalifikacjami zawodowymi (potwierdzonych najczęściej kilkuletnim stażem) gotowych pracować na samodzielnych stanowiskach, takich zaś w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie najczęściej brak.

W większości przypadków na deficytowy charakter zawodu wpływa fakt, iż nie ma możliwości jego zdobycia poprzez ukończenie szkoły o odpowiednim profilu. Brak kandydatów na zgłaszane wolne miejsca pracy jest niwelowany przez organizowanie kursów, podczas których osoby bezrobotne nabywają potrzebne umiejętności oraz uprawnienia. Tak jest ze stanowiskami operatorów koparek, spawaczami, pracownikami ochrony osób i mienia. Drugą taką grupą są zawody pomocnicze, gdzie kwalifikacje i pożądane umiejętności nabywa się już w trakcie pracy zawodowej (robotnik gospodarczy, meliorant, kopacz).

Analizując powyższą tabelę należy zwrócić uwagę na zawód inżyniera budownictwa, który jest jedynym wymagającym uzyskania wykształcenia wyższego. W pierwszym półroczu zgłoszono 9 wolnych miejsc pracy w tym zawodzie, podczas gdy w ewidencji osób bezrobotnych widniały tylko 4 takie osoby. Dodatkowo zatrudnienie przez pracodawców jest uwarunkowane często posiadaniem doświadczeniem zawodowy oraz posiadaniem uprawnień budowlanych

Tabela nr 5. Zestawienie zawodów nadwyżkowych w powiecie cieszyńskim w I półroczu 2010 roku wg wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	"341902"	Asystent ekonomiczny	0	34,67	0
2	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0	26,67	0
3	"311502"	Technik mechanik	0	18,83	0
4	"512202"	Kucharz małej gastronomii	0	14,33	0
5	"321208"	Technik rolnik	0	9	0
6	"244104"	Pedagog	0	8,17	0
7	"341404"	Organizator usług hotelarskich	0	7,33	0
8	"724201"	Elektromonter zakładowy	0	6	0
9	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0	5,67	0

10	"711101"	Górnik eksploatacji podziemnej	0	5,33	0
11	"311913"	Technik technologii odzieży	0	5	0
12	"722304"	Tokarz	0,17	6,33	0,02
13	"311204"	Technik budownictwa	0,5	14,67	0,03
14	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	1	26	0,04
15	"741201"	Cukiernik	0,67	10,83	0,06
16	"514102"	Fryzjer	0,67	10,33	0,06
17	"311401"	Technik elektronik	0,33	5,67	0,06
18	"741203"	Piekarz	0,5	7,16	0,07
19	"712102"	Murarz	1,33	14,5	0,09
20	"742204"	Stolarz	1,33	12,83	0,10
21	"341501"	Handlowiec	1	9,67	0,10
22	"512201"	Kucharz	2,83	26,17	0,11
23	"522107"	Sprzedawca	8,67	44,83	0,19
24	"743304"	Krawiec	3,5	16,83	0,21
25	"722204"	Ślusarz	2,5	11,67	0,21

Zawody nadwyżkowe to zawody reprezentowane przez dużą ilość bezrobotnych, na które nie wpływają oferty pracy. Pierwszym w rankingu jest zawód asystenta ekonomicznego. Pomimo braku zgłaszanego zapotrzebowania, osoby posiadające kwalifikacje w tym zawodzie podejmują zatrudnienie na różnych stanowiskach od sprzedawców, handlowców po pracowników administracyjnych czy stanowiska urzędnicze. Podobnie jest z innymi zawodami nadwyżkowymi. Technicy żywienia i gospodarstwa domowego, technicy mechanicy, technicy budownictwa, pedagodzy to grupy, które znajdują zatrudnienie na stanowiskach zbliżonych do posiadanych kwalifikacji. Zawody nadwyżkowe reprezentują najczęściej kierunki kształcenia szkół zawodowych oraz uczelni wyższych. Lokalny rynek pracy nie jest w stanie przyjąć wszystkich absolwentów danego profilu i konieczne jest poszukiwanie pracy na stanowisku mniej lub bardziej odległym od uzyskanego wykształcenia. Często mając trudności w znalezieniu zatrudnienia w swoim wyuczonym zawodzie, osoby bezrobotne decydują się na podnoszenie kwalifikacji poprzez dalsze kształcenie czy przekwalifikowanie umożliwiające zdobycie bardziej poszukiwanych umiejętności. Niektóre zawody wręcz tego wymagają, trudno bowiem znaleźć zatrudnienie na naszym terenie w sektorze rolniczym, odzieżowym bądź na stanowisku cukiernika przemysłowego. Bywa również, iż posiadane kwalifikacje dezaktualizują się, a w przypadku uprawnień wydawane są na określony czas.

WNIOSKI

W 2009 roku rozpoczęła się tendencja zwyżkowa poziomu bezrobocia i trwała do marca 2010 roku, kiedy to osiągnęła najwyższy wskaźnik, tj. 10,1% (w oparciu o dane statystyczne na podobnym poziomie kształtowała się stopa bezrobocia w maju 2007 roku kiedy to osiągnęła wskaźnik 10,3% a następnie sukcesywnie zaczęła spadać). Natomiast pojawiająca się w kolejnym kwartale 2010 roku tendencja spadkowa (czerwiec 2010 r. – 9,5%) związana jest zapewne ze specyfiką lokalnego rynku pracy, który charakteryzuje się dużą sezonowością głównie w sektorze budowlanym oraz turystyczno-gastronomicznym. Na koniec pierwszego półrocza 2010 roku stopa bezrobocia w województwie śląskim wynosiła 9,4% a w Polsce 11,6%.

Od 1998 roku liczba ofert zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy systematycznie wzrastała. Sytuacja ta zmieniła się jednak w 2009r., kiedy to zgłoszono zapotrzebowania na 2723 stanowiska (o 407 mniej niż rok wcześniej). W pierwszym półroczu 2010 roku do Urzędu Pracy zgłoszono zapotrzebowanie na 955 stanowisk (mniej o 199 stanowisk niż w analogicznym okresie 2009 roku).

Najmniej ofert pracy wpływa dla osób z wykształceniem wyższym, które jednocześnie stanowią najmniejszą grupę osób zarejestrowanych. Najczęściej wykazują się większą aktywnością w poszukiwaniu zatrudnienia, często korzystając przy tym ze staży, szkoleń oraz wnioskując o jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Zauważyć także należy pewną tendencję związaną ze zgłaszanymi przez pracodawców ofertami pracy głównie na pracowników niewykwalifikowanych, sezonowych lub z wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast kandydatów na stanowiska specjalistów, kadrę zarządzającą oraz pracowników wykwalifikowanych o określonych umiejętnościach pozyskują innymi sposobami (agencje pośrednictwa pracy, firmy consultingowe, prasa lokalna, strony internetowe).

W oparciu o dane statystyczne zauważyć można wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych (na koniec czerwca 2010r. było to 2171 osób – 35%, podczas gdy w analogicznym okresie 2009 roku było to 31,5%).

Powiatowy Urząd Pracy za pomocą form takich jak: szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne czy staże prowadzi aktywizację osób bezrobotnych w celu maksymalizowania zatrudnialności. Usługi jak i instrumenty rynku pracy w głównej mierze skierowane są dla osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które stanowią znaczący odsetek ogółu osób bezrobotnych. W analizowanym okresie ze staży skorzystało 467 osób, ze szkoleń 407 osób, z przygotowania zawodowego 3 osoby, natomiast 164 osoby otrzymały jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie wspiera lokalnych pracodawców poprzez pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy (subsydiowane formy zatrudnienia), oraz możliwość skorzystania

z usług poradnictwa zawodowego w zakresie doboru kandydatów do pracy oraz opisu stanowiska pracy. Istotnym działaniem ze strony Urzędu Pracy jest marketing usług rynku pracy poprzez organizację seminariów i konferencji skierowanych do partnerów na lokalnym rynku pracy. Począwszy od 2008 roku w ramach projektu „Nowa jakość – nowe możliwości” prowadzone jest zewnętrzne pośrednictwo pracy w ramach którego odwiedzani pracodawcy zostają zapoznani z działaniami prowadzonymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie. Wizyty pośredników zewnętrznych są bardzo istotnym elementem nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z lokalnymi pracodawcami, stanowiącym jednocześnie wymóg standardów usług rynku pracy. W omawianym okresie w ramach środków funduszu pracy Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie zawarł 103 umowy z pracodawcami na dofinansowanie 148 stanowisk pracy, stanowiących wyposażenie lub wyposażenie stanowisk pracy dla skierowanych osób bezrobotnych.

Reasumując należy wnioskować, że pierwsze półrocze 2010 roku charakteryzuje się wyższym niż w analogicznym okresie roku poprzedniego spowolnieniem gospodarczo-ekonomicznym. Przejawia się to przede wszystkim wzrostem stopy bezrobocia, przy jednoczesnym spadku ilości ofert pracy wpływających do Urzędu Pracy. Dominującą postawą zauważaną u przedsiębiorców jest chęć przeczekania trudnego okresu, a planowane inwestycje i rozwój firmy uzależniają od ogólnej poprawy sytuacji ekonomicznej.

Struktura bezrobotnych ulega zmianom, a Urząd Pracy wciąż aktywnie uczestniczy we wspieraniu procesów na lokalnym rynku pracy, tak by do pracodawców trafiali kandydaci zainteresowani zatrudnieniem i jednocześnie posiadający umiejętności, doświadczenie i kwalifikacje dopasowane do oczekiwań stawianych na lokalnym rynku pracy.

Dane, które są stosowane w materiale odzwierciedlają bezrobocie rejestrowane, a tak naprawdę trudno zweryfikować deklarowaną chęć czy gotowość do zatrudnienia.

Sporządzili:

Magdalena Wójcik
Doradca Zawodowy

Arkadiusz Grygierek
Pośrednik Pracy I stopnia